

Sitoutumispäätös/ Tueksi sinulle -hanke

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 09.09.2024 § 220
3456/00.02.01/2024

Valmistelija

kehittämispäällikkö Tuija Tuorila, sosiaalijohtaja Tarja Oikarinen-Nybacka, toimialuejohtaja Minna Lönnbäck, palvelualuejohtaja Maarit Biskop

Parhaillaan on haettavana kehittämisrahoitusta Euroopan sosiaalirahaston plus (ESR+) hausta Uudistuva ja Osaava Suomi 2021-2027 -ohjelmasta. Haku kohdistuu toimintalinjaan 5 eli Sosiaalisten innovaatioiden Suomi ja sen erityistavoitteeseen 5.1 Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen. Tämän erityistavoitteen kehittämistoiminta toteutetaan sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) yhteistyönä niin, että STM vastaa valtakunnallisen koordinaatiohankkeen ohjauksesta ja ELY-keskukset rahoittavat alueellisia kehittämishankkeita. Rahoitusta on kohdennettu jokaista hyvinvointialuetta varten ja tällä hakukierroksella on erityisesti kannustettu hyvinvointialueita, jotka eivät ole aiemmin hakeneet tätä rahoitusta, hakemaan sitä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Pesäpuu ry:n ja Lastensuojelun Keskusliitto ry:n toteuttama SOILA (Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa) -koordinaatiohanke tukee rahoittavia ELY-keskuksia sekä alueellisia hankkeita. Tavoitteena on, että koordinaatiohanke ja alueiden hankkeet muodostavat tavoitteellisen yhdessä kehittämisen kokonaisuuden, jolla uudistetaan suomalaista lastensuojelua entistä paremmaksi, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävämmäksi.

Rahoitusta on haettavissa seuraavien strategisten painopisteiden kehittämiseksi:

- 1) 12-17- vuotiaiden lasten sijoitusten määrän vähentäminen laadukkailla ja vaikuttavilla, lasten ja perheiden arjen tarpeisiin vastaavilla lastensuojelun avohuollon tukitoimilla, työmenetelmillä ja palveluilla.
- 2) Koko perheen ja erityisesti vanhemmuuden tukeminen huostaanottotilanteessa, huostaanoton aikana ja sitä purettaessa sekä muissa siirtymävaiheissa, jotta perheen vuorovaikutussuhteet ja toimintavalmiudet vahvistuisivat eikä kukaan jäisi yksin.
- 3) Jälkihuollon uudistaminen monialaiseksi aikuistumisen tueksi, jotta kaikilla nuorilla olisi valmiudet pärjätä itsenäisesti ja edetä tavoitteidensa suuntaisesti koulutukseen ja työelämään.
- 4) Lastensuojelun sijaishuollon palvelujen ja muun palvelujärjestelmän systemaattisen yhteistyön kehittäminen ja uudistaminen siten, että palvelujärjestelmä kykenee vaikuttavasti ja pitkäjänteisesti vastaamaan sijaishuollossa olevien lasten mielenterveys- ja päihdeongelmiin.

Kehittämishankkeiden tulee edistää vähintään yhtä edellä mainituista strategisista painopisteistä, mutta kehittämistyötä voi kohdentaa myös useampaan painopisteeseen.

Soiten perhekeskuspalvelut, TKIO ja osallisuus -vastuualue, alueen kuntia, järjestöjä ja kokemusasiantuntijoita on suunnitellut kehittämistä yhteistyössä. Lisäksi on osallistuttu SOILA-koordinaatiorahankkeen ohjaukseen. Valmistelussa on linjattu, että Keski-Pohjanmaan kehittämistyö kohdennetaan strategiaan painopisteisiin 1) ja 3) eli uudistamme lastensuojelun avohuollon ja jälkihuollon palvelujen toteuttamista niin, että niiden vaikuttavuus lisääntyy. Hankkeen toimenpiteiden ensisijaisena kohderyhmänä ovat lastensuojelun työntekijät ja yhteistyötahot. Toissijaisia kohderyhmiä ovat nuoret ja heidän perheensä.

Tällä hetkellä lastensuojelun avohuollon ja jälkihuollon keskeisin kehityskohde on niiden vaikuttavuuden kehittäminen. Lapset, nuoret ja perheet saavat tarvitsemaansa tukea liian myöhään tarpeeseensa nähden. Asiakkaiden haasteet ovat kehittyneet vaikeiksi ja monimutkaisiksi siinä vaiheessa, kun he tulevat lastensuojelun asiakkuuteen. Myös lastensuojelun työntekijöiden vaihtuvuus on suurta ja työntekijät kokevat työn raskaaksi. Merkittävä osa lastensuojelun avohuollon asiakkaiden palveluista tuotetaan ostopalveluina. Lastensuojelun avohuollon kokonaisuutta on tarpeen selkiyttää, laatua vahvistettava ja vaikuttavuutta arvioitava systemaattisesti. Systeeminen työote on käytössä, mutta sen ja yhteisövaikuttavuuden vahvistamiselle on edelleen tarve.

Tavoitteena on toteuttaa lastensuojelun kokonaisuudistus seuraavin toimenpitein. Lastensuojelun avohuollon ja jälkihuollon prosessien toimivuus, asiakkaiden osallisuuden mahdollisuudet, käytössä olevat työmenetelmät ja -välineet, prosessit, laatu ja vaikuttavuus arvioidaan. Arvioinnin pohjalta valmistellaan uudenlainen toimintatapa, jossa asiakkaat ja yhteistyötahot ovat vahvasti mukana kehittämässä ja toteuttamassa sekä toimintaa kehitetään vastaamaan aidosti lastensuojelun laatusuosituksia. Työn tekemisen tapa muuttuu ja ostopalvelujen käyttö vähenee. Palvelujen ulkoisille hankinnoille määritellään kriteerit. Kehittämistyön tulokset kuvataan ja juurrutetaan käyttöön sekä samalla varmistetaan henkilöstön osaaminen ja tarvittaessa kehitetään sitä. Jälkihuolto uudistetaan monialaiseksi aikuistumisen tueksi ja nuoria tuetaan kokonaisvaltaisesti kasvamaan aikuisuuteen ja pärjäävyyteen. Lastensuojelun jälkihuollon kokonaisuudistuksessa huomioidaan jo YEE-hankkeen aikana tehdyn työn tulokset ja toimivat käytännöt.

Hankkeen tuloksena 12-17- vuotioiden lasten sijoitusten määrä vähenee laadukkailla ja vaikuttavilla, lasten ja perheiden arjen tarpeisiin nykyistä paremmin vastaavilla lastensuojelun avohuollon tukitoimilla, työmenetelmillä ja palveluilla. Jälkihuolto on uudistettu aikuistumisen tueksi niin, että sen asiakkaana olevilla nuorilla on valmiudet pärjätä itsenäisesti ja edetä tavoitteidensa suuntaisesti opinto- ja työelämäänsä. Lastensuojelun vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan määriteltävien mittareiden perusteella. Hyvinvointialueen lastensuojelussa työskentelee sitoutuneesti ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö, joka on ylpeä työstään. Lastensuojelun prosessit on arvioitu ja kuvattu sekä linjattu jatkossa käytettävät työmenetelmät ja varmistettu henkilöstön riittävä osaaminen.

Lastensuojelun avohuollon palveluista merkittävä osuus tuotetaan jatkossa itse. Asiakkaat ja keskeiset yhteistyötahot ovat aktiivisesti ja sitoutuneesti mukana kehittämässä. Systeeminen työskentely ja yhteisövaikuttavuus painottuvat vielä nykyistä laadukkaammin. Jälkihuollon asiakkaana olevat nuoret kasvavat aikuisuuteen ja pärjäävyyteen.

Mikäli rahoitus myönnetään, hanketta toteutetaan ajalla 1.3.2025-31.12.2027 (2 v ja 10 kk). Hankkeeseen resursoidaan kokoaikainen hankejohtaja (34 kk) ja hanketyöntekijä (27 kk) sekä lisäksi hankesihteerin ja viestintäsihteerin osatyöpanokset (20 %+20 %) koko hankkeen ajalta. TKIO ja osallisuus -vastuualue tukee hankkeen toteuttamista. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat yhteensä 496 444 euroa, josta Soiten omavastuuosuus on 20 % eli 99 288 euroa (v. 2025 24 318 euroa, v. 2026 38 103 euroa ja v. 2027 36 867 euroa).

Päätösesitys

Aluehallitus päättää

- 1) sitoutua Tueksi sinulle -hankkeeseen,
- 2) valtuuttaa viranhaltijat tekemään siihen vielä teknisiä korjauksia ja täydennyksiä, koska hakuaika päättyy 16.9.2024 ja
- 3) osallistua hankkeen kustannuksiin hyvinvointialueen omarahoitusosuudella, yhteensä 99 288 euroa, edellyttäen että haettava rahoitus myönnetään hankkeelle.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen kohdat 1 - 3 esityksen mukaisesti.

Merk. kehittämispäällikkö esitteli asian kokouksen alussa.